

CALEA MĂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Gânduri după referendum

Referendumul a picat prin neprezentare. Mulți români au ales boicotul ca mijloc de invalidare a acestei acțiuni civice. Gustul amar lăsat de acest rezultat vine din faptul că o foarte mare parte dintre credincioșii ortodocși au neglijat apelurile și explicațiile ierarhilor, ale preoților și ale susținătorilor familiei naturale și s-au lăsat convinși de abila și puternica propagandă anti-referendum. Având de ales între două rele - adică: o posibilă confiscare politică a unui eventual rezultat pozitiv, pe de o parte, iar pe de altă parte lăsarea legislației familiei într-o stare de neclaritate terminologică în cadrul Constituției - noi am făcut alegerea cea mai riscantă: am lăsat familia la coadă. Și astfel, vrând să ne ferim de trotineta politică ne-am lăsat călcați de trenul LGBT-ist, care nu va pierde ocazia de a-și tura și mai puternic motoarele și de a-și impune agenda în societate.

Nu are rost să reluăm analizele și dezbaterile care au fost în abundență în ultimele zile. E adevărat că trebuia să ne străduim mai mult pentru a sublinia importanța temei și a momentului, pentru a lupta împotriva manipulării. Dar, acesta e ... deznodământul. Nu e sfârșitul lumii (încă). A trecut țara aceasta prin împrejurări mult mai grele, prin pierderi masive de teritorii, prin pierderi mari de oameni, prin ocupații străine îndelungate, și totuși a rezistat. Și credința a fost adesea în minoritate și prigoană, și parcă atunci a mărturisit și a înflorit mai mult decât în vremurile cu burta plină. Până la urmă, e mai bună o imagine realistă a poziției societății noastre față de valorile tradiționale decât o imagine frumoasă, dar falsă. De asemenea, nu trebuie să ne amăgim că, dacă referendumul trecea, totul ar fi fost de acum înainte bine și frumos. Ofensiva anti-creștină ar fi continuat oricum. Referendumul, ca instrument democratic, nu are putere să rezolve problemele familiei: depărtarea omului de Dumnezeu, natalitatea scăzută, contracepția, adulterul, rata mare a divorțurilor, avortul, abuzurile sexuale asupra copiilor, certurile între părinți, emigrația părinților și părăsirea copiilor, dependența de pornografie a părinților sau copiilor, dependența de tehnologie, și altele asemenea. Referendumul ne-

ar fi apărut, pentru o vreme, doar de o propagandă homosexuală agresivă.

Familia creștină tradițională se poate apăra în primul rând prin ea însăși, adică printr-o viață curată, cinstită, jertfelică, bisericească oferită de părinți drept model copiilor lor. Un etnolog contemporan spunea nu demult la televizor că în familia tradițională educația nu se făcea prin lecții moralizatoare ci prin aceea că părinții ofereau copiilor lor spectacolul propriei vieți. Doar un exemplu de viață creștină autentică, transmis din generație în generație în cadrul familiei, poate să stăvilească acest curent contemporan de rezașezare radicală a valorilor pe care se întemeiază de milenii devenirea psihică, socială și spirituală a omului.

În zilele premergătoare referendumului am observat cu surprindere că, pe facebook, printre contestatarii acestuia se regăseau tineri pe care, până nu demult, îi vedeam duminica la Sfânta Liturghie. Unii dintre ei chiar foarte apropiați Bisericii. Acum, însă, activiști înverșunați împotriva referendumului, surzi la orice fel de argument sau explicație. Cunoșcându-i, mi-am dat seama că ei se revoltă de fapt împotriva propriei situații familiale, nu a ideii de familie tradițională. Părinții, plecați în străinătate - când unul, când celălalt -; copiii, rămași de multe ori de capul lor, singuri cu școala, cu lecțiile și calculatorul. Sau tineri revoltați împotriva unei discipline impuse dar pe care nu o văd și în viața propriilor părinți. În zilele noastre există astfel de familii „tradiționale” care s-au cam îndepărtat de vatra „tradiției”, prin aceasta înțelegând nu atât practicarea unor obiceiuri vechi legate de cicluri agrare anacronice, ci asumarea conștientă a unor valori identitare care conservă esența morală și spirituală creștină a neamului nostru. Când familia creștină își uită vocația de a fi o mică Biserică care se consacră neîncetat lui Dumnezeu prin tot ceea ce săvârșește în lume, când se închide într-un orizont material pe care nu își propune să îl mai depășească, atunci apar generații contestatate, care își caută împlinirea în experimente periculoase.

Continuare în pagina 2

Pr. Adrian MURG

PREDICA

Nu te teme, turmă mică!

Duminica a XXI-a după Rusalii

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Leșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și semănând el, una a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o. Și alta a căzut pe piatră, și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Și alta a căzut între spini și spinii, crescând cu ea, au înăbușit-o. Și alta a căzut pe pământul cel bun și, crescând a făcut rod înșutit. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit să audă. Și ucenicii Lui îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta? El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă. Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu. Iar cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc. Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc într-o răbdare. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit să audă”. (Luca 8,5-15)

Iubiți credincioși și credincioase, În iubirea Sa nemărginită, Dumnezeu a dat omului posibilitatea de a se apropia de El prin cunoaștere. Pe Dumnezeu însă, îl putem cunoaște atât cât ni se descoperă și cât este necesar pentru mântuirea noastră. Modalitățile prin care îl putem cunoaște pe Dumnezeu sunt cele două izvoare ale Revelației divine, Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Sfânta Scriptură mai este numită și „cuvântul lui Dumnezeu”, deoarece în ea se află cuprinsă viața acestei lumi, de la începuturi, până la sfârșitul ei.

Pilda Semănătorului care s-a citit astăzi în cadrul pericopei evanghelice ne pune în față cuvântul lui Dumnezeu Care este „semănat” în sufletele oamenilor. Vom vedea că sufletele unor oameni nu sunt dispuse să primească Cuvântul lui Dumnezeu iar altele îl primesc. De ce? Vom vedea în cele ce urmează.

Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

„Drumul bătătorit” îi vizează pe acei oameni ale căror suflete sunt insensibile la cele duhovnicești. Aceștia aud cuvântul, însă, el nu rodește în sufletele lor, ei se cred „open minds” cum spun englezii, adică „minți deschise” dar, în fond ei au

inimile închise. N-a trecut mult timp de la boicotul la adresa familiei creștine. Astfel de suflete „bătătorite”, n-au avut puterea să mărturisească pe Dumnezeu și să susțină familia întemeiată de El în Rai, alcătuită din bărbat și femeie. Concluzia poate prea aspră a cuiua sună cam așa: „Astăzi, România s-a lepădat de Dumnezeu”. Dar, „nu te teme, turmă mică...”.

„Pământul pietros” îi reprezintă pe cei care primesc învățătura îndată, însă ei n-au rădăcină și se leapădă. În zilele noastre asistăm la crearea unui nou tip de om, universal, „omul fără rădăcini”. Societatea în care trăim are nevoie de astfel de oameni, fără prejudecăți, care pot alege dacă vor fi bărbați sau femei, oameni fără origini, fără istorie, fără tradiții, fără cultură, fără identitate și fără Dumnezeu, o umanitate globalizată, decăzută și ușor de manipulat. Aceștia sunt „pământ pietros”.

„Terenul spinos” este poate cel mai întins în această lume. Acest tip de teren cuprinde o mare categorie de oameni care se declară ortodocși, dar care nu merg la Biserică, motivând

Continuare în pagina 2

Pr. Petru URSULESCU

Din sumar

► Un nou doctor în Teologie în rândul clericilor arădeni
pagina 3, Pr. Vlad Sergiu Sandu

► Știri
pagina 4

Gânduri după referendum

Urmare din pagina 1

Să ne amintim un cuvânt deosebit de puternic al părintelui Georges Florovski: lumea a ajuns în starea în care este datorită „eșecului creștinilor de a fi cu adevărat creștini”. Apărarea familiei creștine și rezolvarea problemelor ei depinde de calitatea vieții noastre, mult mai mult decât de combaterea actualei ideologii de gen. Dacă astăzi hotărâm să ne îndreptăm viața, și să trăim după voia Domnului, nu am pierdut nimic la referendum. Dacă vrem să luptăm pentru neamul nostru, pentru copiii noștri, pentru Biserica lui Hristos și morala creștină, atunci să împlinim acum poruncile lui Dumnezeu și am făcut mai mult decât participarea la un vot. Căci doar votul, fără îndreptarea vieții, nu poate schimba nimic.

Urmare din pagina 1

că ei au biserica în suflet și nu au timp să stea două ore la Sfânta Liturghie. Oare nu au timp? Timpul știm că nu este al nostru, ci al lui Dumnezeu. Nu noi suntem stăpâni timpului, ci Dumnezeu. Tristă constatare!

„Pământul cel bun” nu lipsește în aceste vremuri. Acesta reprezintă pe acei oameni care primesc învățătura Evangheliei și aduc rod însutit în familie, în Biserică și în societate. Aceștia **nu au sufletele băătorite de păcate, sunt oameni cu rădăcini** adânc înfipte în Dumnezeu și

își fac timp să se roage acasă, să meargă la Biserică și să facă bine semenilor lor.

Dacă ar fi să facem raportul procentual pentru cele patru categorii de pământ-suflete am ajunge la concluzia că „pământul cel bun” reprezintă circa un sfert din total. Cam acestea sunt și datele referendumului pentru familie la care am fost chemați să-L mărturisim pe Dumnezeu întreg poporul ortodox. Și am mărturisit fiecare dintre noi, după cuvântul Domnului care zice: „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor,

mărturisii-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri”. (Matei 10, 32-33).

Sfinții și-au oferit întreaga lor viață lui Dumnezeu. Astăzi o prăznuim pe Sfânta Cuvioasă Parascheva, care de mică și-a încredințat viața, slujirii lui Dumnezeu. Puțini sunt astăzi oamenii care caută sfințenia, din păcate dar, „Nu te teme, turmă mică...”. Amin!

Sfânta Cuvioasă Parascheva - puterea evlaviei jertfelnice

Mulți creștini care se închină sfințelor moaște ale Cuvioasei Parascheva exclamă: Sărutându-le, am simțit o putere ..., Sfânta mi-a dat putere ..., sau Am încredere în puterea Sfintei. Este adevărat faptul că de multe ori prezența unui sfânt îți dă fiori, simți că trupul său este purtător de putere, de Duh, că este mai presus de fire, de „normalul” cu care ești obișnuit. Puterea Duhului lui Dumnezeu ce lucrează și după moartea sfântului prin sfințele sale moaște contrastează cu duhul de putere al acestei lumi.

Obișnuit astăzi mai mult cu sensurile hegemonice ale cuvântului „putere”, omul contemporan, avid de autoritate, influență, stăpânire, dominație, regândește „utilitatea” „puterii” sfinților. În mintea omului secularizat, martor la afirmații precum cele menționate mai sus, apare dilema pragmatismului unui astfel de act de cult; fapt evident cu atât mai mult atunci când te afli în fața sfințelor moaște ale unei tinere care a trăit cu un mileniu înaintea noastră.

Sfințenia nu are vârstă, pentru că puterea sfințeniei este puterea veșnică a Duhului lui Dumnezeu, izvor nesecat al sfințeniei. Pe de o parte, puterea sfinților, și a Cuvioasei în particular, este puterea iubirii smerite a lui Dumnezeu Care întărește prin sfinți legătura de dragoste între oameni. Puterea săvârșirii de minuni a Sfintei Cuvioase Parascheva, pe de altă parte, se datorează răspunsului ei pozitiv la chemarea de a sluji lui Dumnezeu, răspuns concretizat în ascultarea și împlinirea cuvântului revelat, în milostenie, post și rugăciune.

Parascheva s-a născut în satul Epivata, nu departe de Constantinopol, pe la începutul secolului al XI-lea. Despre părinții Cuvioasei Parascheva știm doar că aceștia, oameni

instăriți și buni creștini, au mai avut un fiu, viitorul Sfânt Eftimie Izvorătorul de mir, episcopul Maditelor. În urma morții timpurii a tatălui, responsabilitatea creșterii celor doi copii a revenit în întregime mamei, căreia Cuvioasa Parascheva îi datorează frica și dragostea față de Dumnezeu, râvna sa pentru sfințele slujbe, ascultarea și împlinirea poruncilor bisericesti, întreaga viațuire creștină.

Tradiția Bisericii consemnează câteva întâmplări deosebite din copilăria Cuvioasei, fiind menționate milostenia sa și dragostea pentru Evanghelia Domnului Iisus Hristos.

Mai târziu, tânăra Parascheva a plecat spre locurile sfinte, nevoindu-se într-o mănăstire de maici din pustiiul Jordanului.

Fiind întotdeauna cu gândul la Mirele ei Hristos, desigur că „nunta” ce consfințea mutarea în împărăția Sa, trecerea de la cele efemere la cele veșnice, nu putea să-i fie o surpriză. Într-o noapte, pe când priveghea ca de obicei în rugăciune și asceză, a văzut un înger sub formă de tânăr, care i-a zis: „Lasă pustiiul și întoarce-te în patria ta, unde vei da trupul tău pământului, iar sufletul tău se va duce în cer alături de Mirele tău pe care L-ai iubit mai mult decât pe părinți, pe rude și toate bunurile din lume”. La vârsta de 25 de ani, Cuvioasa Parascheva părăsește pustia și se îndreaptă spre casă. La doar 27 de ani, tânăra Parascheva a primit de la Hristos cununa cuvioșiei, a râvnei duhovnicești, a credinței și evlaviei sale. Trupul ei, înmormântat aproape de mare, a fost uitat de către localnici, dar nu și de Dumnezeu, Care, după mulți ani, a socotit ca acesta să fie învrednicit de cinstirea creștinilor de pretutindeni. Descoperirea

trupului îngropat al Sfintei Cuvioase Parascheva s-a făcut într-un mod cu totul minunat.

Tradiția consemnează că pe țarmul Kallicrateia a ajuns trupul în putrefacție al unui marinar. Mirosul respingător i-a determinat pe localnici să îngroape cadavrul, numai că Dumnezeu a rânduit ca aceștia să sape groapa, în spațiul vast al plajei, tocmai acolo unde se afla trupul Cuvioasei. Din cauza ignoranței oamenilor, sfințele sale moaște, ieșite la vedere celor prezenți, au fost lăsate în continuare în pământ, alături de trupul marinarului.

Unui om evlavios din sat, pe nume Gheorghe, i s-a arătat în vis Sfânta Parascheva ca o împărăteasă, înconjurată de cete de ostași luminați, căruia i-a zis: „Luați repede moaștele mele și le puneți într-un loc de cinste, pentru că nu pot să suport mirosul acestui om”. Aceeași vedenie a avut-o, în aceeași seară, evlavioasa Eftimia, o femeie binecredincioasă din sat. Dimineața, au alergat cu toții la mormânt și, găsind trupul înmiresmat și făcător de minuni

al Cuvioasei, l-au mutat cu un sobor de preoți în biserica Sfinților Apostoli din Kallicrateia. Sfințele ei moaște au devenit un izvor de vindecări pentru cei ce le sărutau cu credință și cu inimă curată.

După ce au fost prin mai multe țări din Balcani, sfințele sale moaște au fost aduse la Iași, prin râvna domnitorului Vasile Lupu (1634-1653), ajungând aici în 13 iunie 1641. Sfințele moaște au fost așezate în biserica Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași de unde, după incendiul din 1888, au fost mutate în Catedrala mitropolitană.

Multe dintre minunile pe care Cuvioasa Parascheva le-a săvârșit la Iași au fost consemnate în Patericul românesc, dar încă foarte multe sunt păstrate cu smerenie în conștiințele celor care venind cu nădejde la racla Sfintei nu au plecat nemiluiți, indiferent de suferința cu care au venit.

În fiecare zi, Catedrala mitropolitană din Iași, sanctuar al Sfintei Cuvioase Parascheva, reunește în rugăciune credincioși care se închină ei cu credință, aducând flori, daruri și îmbrăcăminte pe care le ating de racla Cuvioasei pentru a dobândi ajutor, sănătate și binecuvântare. Marea evlavie a creștinilor față de Sfânta Cuvioasă Parascheva se explică tocmai prin convingerea că ea dăruiește ajutor, prin rugăciunile ei, tuturor: copiilor și celor în vârstă, monahilor și tinerilor căsătoriți, bolnavilor și celor singuri. Puterea minunilor ei izvorăște din puterea rugăciunilor ei, ca mijlocitoare alături de toți sfinții către Hristos, din sfințenia și bunătatea ei, din iubirea ei față de Dumnezeu și față de oameni.

În urma incendiului din anul 1888 de la Mănăstirea „Sfinții

Trei Ierarhi”, racla ce adăpostea moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva a fost cuprinsă de foc, doar capacul de deasupra și sfințele moaște rămânând intacte. În 1891, în timpul mitropolitului Iosif Naniescu, s-a confecționat o altă raclă din argint, donație a familiei Botez din județul Suceava. Cu timpul, racla, având la interior lemn de chiparos, s-a deteriorat.

Cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Mitropolit Teofan, relicvariul a fost investigat de o comisie formată din profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași și din specialiști de la Palatul Culturii, care a constatat degradările acestuia.

Racla sfintei a fost restaurată la un atelier specializat din Grecia, fiind reînnoit lemnul de chiparos, a fost reparată în cuietoarea, s-a intervenit la argintul cu care era îmbrăcată racla și s-au aurit chipurile sfinților români sculptate pe ea. Restaurarea raclei Sfintei Cuvioase Parascheva a fost realizată prin contribuția multor credincioși, atât din țară, cât și din străinătate, care au donat bani, aur și argint.

Pe toată perioada reconstrucției, moaștele Sfintei Parascheva au fost așezate într-o raclă din lemn sculptat la un atelier din zona Neamțului.

Racla ce adăpostește moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva, Ocrotitoarea Moldovei, a fost resfințită pe 16 iunie 2009, de Înalt Preasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, împreună cu Preasfințitul Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor.

(ziarullumina.ro)

Un nou doctor în Teologie în rândul clericilor arădeni

În data de 25 Septembrie 2018, în cadrul școlii doctorale a Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj – Napoca, părintele arhid. asist. univ. drd. Tiberiu – Paul Ardelean, inspector eparhial în cadrul Arhiepiscopiei Aradului și membru al corpului didactic din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, și-a susținut teza de doctorat.

Bun cunoscător și susținător al muzicii bisericești locale, Înaltpreasfințitul Părinte dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscop al Aradului, a fost cel care i-a acordat candidatului binecuvântarea arhierescă pentru a se înscrie la cursurile doctorale, susținându-l pe tot parcursul acestora.

Sub coordonarea părintelui prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie clujene, candidatul a elaborat și susținut teza de doctorat cu titlul: „Relevanța tradiției dirijorale în muzica bisericească

din spațiul românesc. Exigențe metodologice, vocaționale și spirituale ale dirijorului de cor bisericesc”.

După rostirea rugăciunii, părintele decan a adresat un cuvânt de bun venit tuturor celor prezenți, exprimându-și bucuria pentru faptul că are prilejul de a fi gazdă a unui asemenea eveniment.

În continuare, respectând reglementările în vigoare, părintele conf. univ. dr. Cristian Sonea, în calitate de președinte al comisiei de specialitate, a prezentat componența acesteia, după cum urmează: conf. univ. dr. Mircea – Remus Buta (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad); conf. univ. dr. Ciprian Para (Academia de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca); conf. univ. dr. Éva Péter și coordonatorul lucrării, pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu (Universitatea Babeș Bolyai Cluj-Napoca).

După aceasta, părintele candidat a prezentat teza de doc-

torat, în cadrul căreia, în primul rând, a subliniat importanța teologiei în cântarea eclezială, etapele evoluției muzicii bisericești, provocările și perspectivele acesteia în baza și contextul Tradiției Bisericii, iar în al doilea rând, a prezentat câteva dintre direcțiile pe care trebuie să le urmeze dirijorul de cor bisericesc în devenirea lui, precum și perspectivele privind rolul dirijorului de cor în dezvoltarea cântării corale bisericești, cu toate implicațiile, tendințele și provocările existente.

În concluziile prezentării, părintele candidat a subliniat faptul că „lucrarea de față reprezintă un mănunchi de căutări interioare, de sentimente de bucurie sufletească”, pentru ceea ce înseamnă muzica bisericească în viața sa, atât ca slujitor al Altarului din treapta diaconiei, cât și ca dirijor de cor la Facultatea de Teologie din Arad. În continuare, părintele afirma că: „Teologia și Muzica Bisericească m-au însoțit duhovnicește, deschizându-mi noi direcții de interpretare, atât muzicală, cât și spirituală. Nu aș fi înțeles multe sensuri ale interpretării corale dacă nu mi-ar fi fost Teologia reazem. Aceste două mari deziderate, Muzica eclezială și Teologia reprezintă realitatea și expresia cea mai frumoasă pentru fiecare creștin, care îl caută pe Dumnezeu și care Îl lasă pe Acesta să Se sălășluiască în inima lui”.

După terminarea prezentării, a urmat citirea referatelor membrilor comisiei, iar apoi sesiunea de întrebări și răspunsuri, în urma căreia comisia a constatat că au fost îndeplinite toate normele legale și academice pentru a i se conferi candidatului titlul de doctor în teologie.

Pe lângă membrii familiei

părintelui candidat, la acest eveniment au luat parte mai mulți reprezentanți ai Arhiepiscopiei Aradului, dintre care amintim: protos. dr. Iustin Popovici, consilier cultural, pr. drd. Silviu -Nicolae Faur, consilier administrativ-bisericesc, pr. prof. univ. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, care alături de pr. prof. univ. dr. Ioan Tulcan și pr. drd. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, au rostit câte un laudatio, protos. lect. dr. Nicolae Tang, pr. Pompiliu Gavra, directorul Seminarului Teologic Ortodox din Arad, pr. dr. Sebastian – Paul Orădan, secretar în cadrul Protopopiatului Arad, colegii de la Catedra Veche și de la Facultatea de Teologie din Arad, precum și alți preoți și credincioși apropiați părintelui.

La final, în capela din incinta Facultății de Teologie, părintele candidat a depus jurământul, după care a adresat un cuvânt de mulțumire tuturor celor care l-au susținut în acest demers academic.

Pr. Vlad Sergiu SANDU

La început este rațiunea Omilie la Ioan 1.1-14 – *quod erat demonstrandum*

Gândirea, și tot ce cuprinde și înseamnă gândirea, rațiunea, inteligenta, înțelepciunea, tot procesul intelectual direcționat spre un scop voit ales, inclusiv resursele din memorie (datele, cunoștințele despre modul de funcționare al lucrurilor din natură), procesul de calculare, de elaborare a unui plan de lucru (de construcție și realizare), alegerea materialelor și interacțiunilor (substanțe, funcții fizice, biologice, chimice, adică legi ale naturii) – este absolut necesară oricărei acțiuni. Din *întâmplare* nu se ivește nimic sistematic și elaborat, ci numai din acțiunea conștientă a voinței și rațiunii.

În lumina acestora amintite mai sus, nu putem presupune că *nimicul* poate avea rațiune / gândire / ... etc, și nici *ceva*-ul, ci numai *cineva*, adică *cineva* viu, cu voință, discernământ și știință de sine.

Așa presupunând în felul teoriei

evoluției, că *nimic*-ul „știe” să elaboreze sisteme din ce în ce mai complexe, e pură naivitate. De exemplu: să aleagă din multitudinea de substanțe pe acelea din care să construiască un cristalin, care să fie transparent, să fie elastic pentru a se folosi de anumite legi ale opticii (care evident trebuie știute de *nimic*) în vederea proiectării imaginii pe o suprafață, ecran de celule (retină), pentru care iarăși trebuie alese exact substanțele și posibilitățile din întregul arsenal al legilor naturii (ele însele elaborate inteligent) cele optime din care se pot construi celule cu un sistem de codare/decodare (*nimic*-ul ar trebui să știe și cibernetică) care transformă impulsul luminos, apoi alte celule care să poată transmite informația la alte celule cu alt sistem de codare/decodare care să proiecteze în mintea viețuitoarei imaginea captată.

La fel pentru orice alt sistem (auz,

muscular, tactil etc), *nimic*-ul pentru a putea, eficient construi și întocmi (într-o ființă umană, animală, vegetală) cele existente și văzute acum în natură, trebuie să aibă inteligență / rațiune etc. Ceea ce este absurd. Numai *Cineva* poate concepe un plan de creare, construcție și executare, deoarece trebuie să gândească.

Evangelia lui Ioan începe cu acest Adevăr: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul”. (Ioan 1,1). „Cuvântul” în originalul grecesc „Logos” înseamnă atât cuvânt, vorbă cât și rațiune/ordine ... inteligență ... etc. Sfântul Apostol Ioan, în primele versete al Evangheliei, ne face o demonstrație logico-filosofică a existenței lui Dumnezeu, un Dumnezeu personal, viu. Astfel *un ceva*, o energie impersonală, cu atât mai puțin un *nimic* cu capacități raționale, dovedindu-se total neverosimile, absurde.

Așadar „Toate prin El (Cuvântul,

Dumnezeu) s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut” (Ioan 1, 3). Tot universul poartă amprenta rațiunii, logicii și ordinii din ea. Universul este făcut de *Cineva* care a gândit-o și a construit-o. Acest *Cineva* nu este oare interesat de noi, creația Lui? De întreaga Lui creație, dar mai ales noi oamenii cărora le-a creat capacitatea de gândire? Putem să refuzăm să credem, dar aceasta nu schimbă adevărul, iar Adevărul ne este arătat în versetul 14 „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr”.

Ca o concluzie scurtă a acestui exercițiu de gândire *Rațiunea* prin însuși faptul că este, dovedește existența lui Dumnezeu, a celui *Cineva* care a gândit și creat întregul cosmos.

Toma MUNTEAN

ȘTIRI

Vizită chiriarhală și binecuvântare de troiță în Parohia Bocsig

În Duminica a XX-a după Rusalii, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a poposit în Parohia Bocsig, Protopopiatul Ineu unde a sfințit troița restaurată de preotul locului Dragoș Teodor și celelalte lucrări efectuate la Sfânta Biserică, continuând apoi cu săvârșirea Vecerniei alături de un ales sobor de preoți format din pr. Zaha Adrian, Protopopul Ineului, pr. Călin Negruț, pr. Roșu Pavel, pr. Oneț Bogdan, pr. Trip Răzvan și pr. Dragoș Teodor, parohul locului. La momentul convenit, Înaltpreasfinția Sa a rostit un cuvânt de învățătură în care s-a referit la însemnătatea monumentelor, mai ales a celor consacrate eroilor patriei care au dovedit jertfelnicie pentru toate valorile acesteia. Ridicarea troiței în anul sărbătoririi Centenarului Marii Uniri este grăitoare pentru întreaga cronică a localității care înscrie vrednicia oamenilor ei și care i-au adus un prestigiu unanim recunoscut, a subliniat Chiriarul arădean.

În finalul cuvântului, Înaltpreasfinția Sa a evidențiat munca părintelui Teodor Dragoș în parohia Bocsig, deși o păstorește doar de un an, conferindu-i acestuia rangul de Iconom.

Părintele Dragoș Teodor a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte pentru dragostea pe care a arătat-o față de Parohia Bocsig și pentru încrederea de a-l numi preot în această parohie, precum și tuturor celor care au făcut posibil împlinirea acestui proiect de înfrumusețare a sfântului locaș, oferindu-i Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, din partea sa și a credincioșilor, o icoană pe sticlă cu hramul sfintei biserici, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe.

Chiriarul arădean a târnosit biserica din Parohia Dieci

În Duminica a XX-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, la orele dimineții, a poposit în mijlocul credincioșilor din Parohia Dieci, Protopopiatul Sebiș, la invitația preotului paroh și a credincioșilor parohiei pentru a târnosi biserica cu hramul „Bunavestire”. Aici, Chiriarul a fost întâmpinat cu mare bucurie în fața bisericii de Preaonoratul Părinte Protopop Botea Alexandru (preot paroh) care a rostit cuvântul de bun-venit și de preoți din parohiile vecine, de numeroși credincioși precum și de mulți tineri îmbrăcați în port popular care i-au oferit flori.

Slujba de târnosire a fost oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei după toate regulile Bisericii Ortodoxe, adică, a fost unsă în exterior cu Sfântul și Marele Mir, în piciorul Sfintei Mese au fost puse Sfinte Moaște. Sfânta Masă a fost spălată cu apă de trandafiri și unsă cu Sfântul și Marele Mir, iar în cele patru colțuri ale Sfintei Mese au fost puse icoanele celor patru Sfinți Evangheliști: Matei, Ioan, Luca și

Marcu, apoi a săvârșit întreaga rânduială de sfințire a picturii și a Sfântului Altar.

Slujba de sfințire a fost urmată de Sfânta Liturghie săvârșită de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, înconjurat de soborul de preoți și cu participarea mulțimii de credincioși. Din soborul de slujitori au făcut parte: părintele Botea Alexandru, protopopul Sebișului, arhid. Tiberiu Ardelean, inspector bisericesc, pr. Birău Alexa de la parohia Chisindia, pr. Bacoș Cristian de la parohia Hălmagiu, pr. Oarcea Marian de la parohia Almaș, pr. Pop Gheorghe Cristian de la parohia Revetiș, pr. Bej Florin de la parohia Crocna, părintele Mihail Popa (pensionar) și părintele Dărău Ioan (pensionar).

La sfânta slujbă au fost prezente autorități centrale, județene, locale și foarte mulți credincioși, precum și copii și tineri.

În cadrul Dumnezeieștii Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit cuvântul de învățătură pus sub titlul „Cercetare dumnezeiască” (cf. Galateni. 1; Luca 7) înțelegându-se din aceasta că Dumnezeu a creat pe om dându-i libertatea continuării lucrării divine care cerea răspuns conform rânduielilor necesare atingerii scopului întregii creații. De aici se înțelege că Dumnezeu cercetează lumea prin lucrarea providenței intervenind în ajutorul omului pe calea desăvârșirii, obștea însăși, a cărei temelie este familia, fiind chemată să conștientizeze această lucrare sfântă prin fiecare membru, a subliniat Chiriarul arădean.

Răspunsurile liturgice au fost date de către corul bisericii ortodoxe din Almăș.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele paroh Botea Alexandru a mulțumit Bunului Dumnezeu și Înaltpreasfințitului Părinte Timotei pentru aleasa purtare de grijă, dar și pentru prezența în mijlocul bunilor credincioși din Dieci, precum și tuturor oficialităților județene și locale și credincioșilor prezenți.

După săvârșirea sfintelor slujbe, pe parcursul întregii zile, toți credincioșii au avut posibilitatea să intre în Sfântul Altar, să se închine și să sărute Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și Sfânta Masă.

Liturghie Arhierescă la Catedrala Veche din Arad

În Duminica a XX-a după Rusalii, 7 octombrie 2018, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Veche din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: Pr. Traian Micoroi, parohul Catedralei Vechi, Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Pr. Ioan Tulcan, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, Pr. Teodor Pavel, Pr. Eugen Crișan, Arhid. Mircea Proteasa, Arhid. Gheorghe Lehași și Arhid. Viorel Herlo.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul a tâlcuit pericopa evanghelică rânduită pentru Duminica a 20-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain), amintind și despre celelalte învieri din morți săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos, toate asupra tinerilor. Prin aceasta Evanghelia ne îndeamnă să avem grijă de copii și tineri, ocupându-ne în mod aparte de viața lor sufletească, de

învierea celor care au căzut în patimi, care s-au izolat de Dumnezeu, nu se mai roagă, nu mai frecventează Biserica, nu trăiesc viața după poruncile lui Dumnezeu. În acest sens este nevoie de o grijă deosebită a Bisericii, a Familiei și a Școlii față de acest fenomen. Totodată, Preasfinția Sa a arătat că mila lui Dumnezeu ajută oamenii necăjiți și disperati, iar în împărăția lui Dumnezeu nu se intră prin moarte ci prin înviere.

Mulțime de credincioși, în mare parte copilași, s-au împărțit cu Trupul și Sângele Domnului.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele paroh a mulțumit Ierarhului pentru împreună slujire și tuturor credincioșilor care au participat la sfânta slujbă.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Armonia, condus de maestrul Ovidiu Boar.

După Sfânta Liturghie Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul și-a exprimat votul cu privire la referendum la Secția 92 din cadrul Liceului Agricol Arad.

Slujire Arhierescă în Parohia Ineu

Sâmbătă, 6 octombrie 2018, de prăznuirea Sfântului Apostol Toma, Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie, în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, a Parohiei Ineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: Pr. Paroh Adrian Zaha, Protopopul Ineului; Pr. Dan Turean; Pr. Ciprian Sălăvăstru, Parohia Moțiori; Pr. Andrei Slăv, Parohia Berechiu; Pr. Florin Avram, Parohia Prunișor; Arhid. Mircea Preoteasa și Arhid. Gheorghe Lehași.

În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a vorbit despre Sfântul Apostol Toma, cel care este prăznuit astăzi, în ziua trecerii lui la Domnul, dar care se pomenește și în prima Duminică după Învierea Domnului. De asemenea, Ierarhul, a vorbit și despre familia creștină binecuvântată de Dumnezeu, îndemnând pe credincioși să meargă la referendumul organizat pentru modificarea constituției, în vederea definirii familiei ca uniunea dintre un bărbat și o femeie.

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, a oficiat și slujba Parastasului pentru cei adormiți în Primul și Al Doilea Război Mondial, precum și pentru credincioșii adormiți ai parohiei.

Părintele Protopop Adrian Zaha a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, pentru binecuvântarea trimisă, Preasfințitului Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, pentru bunăvoința de a fii prezent în această parohie și în acest protopopiat, preoților, diaconilor, cântăreților și tuturor credincioșilor prezenți la această bucurie duhovnicească.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.